

Lausunto

20.02.2024

Asia: VN/32207/2022

Hallituksen esitys etäyhteyksien edistämisestä oikeudenkäynneissä

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne yleisesti esityksestä

Valtakunnanvoudin kanslian lausunto hallituksen esityksestä etäyhteyksien edistämisestä oikeudenkäynneissä (VN/32207/2022-OM-44)

Lausunto

Ulosottolaitoksen keskushallinto (valtakunnanvoudin kanslia) pitää esityksen tavoitteita ja siinä esitetyjä keinoja oikeudenkäynnin sujuvoittamiseksi hyvinä ja perusteltuina. Etäyhteyden käytön lisäämisellä voidaan sujuvoittaa tuomioistuinprosessia ja sillä voi olla myös jonkin verran asianosaisille aiheutuvia oikeudenkäyntikuluja alentavaa vaikutusta. Mikäli etäyhteyden käytön lisäämisellä voidaan estää istuntojen siirtoja ja näin edesauttaa asian joutuisaa käsittelyä, on se asianosaisten oikeusturvan toteutumisen kannalta tervetullutta.

Esityksen mukaisena pääsääntönä edelleen on, että tuomioistuimen jäsenet osallistuvat istuntokäsittelyyn istuntosalissa, mutta esityksessä esitetyn mukaisesti etäyhteyden käyttöä voidaan esitetyissä raameissa tuomioistuimen harkinnan mukaan hyödyntää nykyistä laajemmin. Todistelun vastaanottamisen osalta valtakunnanvoudin kanslia toteaa, että istunnossa läsnä tapahtuvan välittömän todistelun painoarvo ja todistelun uskottavuuden tarpeen arviointi on usein riippuvainen todistelun sisällöstä. Todistajan kuuleminen voi liittyä kysymykseen, missä etäyhteyden käyttäminen on kaikkien asianosaisten näkökulmasta perusteltua eikä siihen liity sellaisia vaikuttumia, että todistajan lausunnon uskottavuuden arvioinnille olisi tarvetta taikka saataisiin lisäarvoa kuulemalla todistajaa välittömästi istuntosalissa. Toisaalta todistajan tai asianosaisten kuuleminen voi liittyä kysymykseen, minkä osalta välittömästi istuntosalissa läsnä ollen tapahtuva kuuleminen on oikeudenkäynnin oikean lopputuloksen kannalta ratkaisevaa.

Esityksellä pyritään oikeudenkäyntien sujuvoittamiseen oikeudenkäynnin asianosaisten oikeusturvasta sekä perusoikeuksista huolehtien ja esityksellä selkeytetään etäyhteyden käyttöä koskevaa sääntelyä. Valtakunnanvoudin kanslia pitää esitystä kannatettavana.

Valtakunnanvoudin kanslialla ei ole muuta lausuttavaa esityksen johdosta.

Mitä mieltä olette ehdotetuista pykälistä, jotka koskevat tuomarin osallistumista oikeudenkäyntiin etäyhteydellä (OK 2:15-16)?

-

Mikä on mielipiteenne etäoikeudenkäynnin julkisuutta koskevasta pykälästä (OK 2:17)? Pidätkö asianmukaisena, että julkisuuden toteuttamisen keinot jätetään tuomioistuimen harkintaan?

-

Mitä mieltä olette todistelun vastaanottamista etäyhteydellä koskevan momentin (OK 17:52.1) lisäedellytysten kumoamisesta?

-

Mielipiteenne ilman näköyhteyttä tapahtuvaa kuulemista koskevista momenteista (OK 17:52.2-3)?

-

Mitä mieltä olette ehdotetuista oikeudenkäymiskaaren ja rikosoikeudenkäyntilain pykälistä, joiden nojalla asianosaisten osallistuminen oikeudenkäyntiin voitaisiin määrätä toteutettavan etäyhteyden välityksellä (OK 12:8.5 ja ROL 8:13.5)?

-

Mitä mieltä olette pakkokeinojen ja poissalon seuraamusten käyttöalan laajentamisesta koskemaan etäyhteydellä tapahtuvaa valmisteluistuntoa (OK 5:15 d ja ROL 7:14 a kumoaminen) ja kattamaan osallistumisen etäyhteydellä myös muualta kuin toisessa tuomioistuimessa tai muun viranomaisen luona (OK 12:8.4 ja ROL 8:13.4)?

-

Mielipiteenne etäyhteyden käyttöalan laajentamiseen koskemaan tunnustamisoikeudenkäyntiä (ROL 8:13.5 kumoaminen)?

-

Onko teillä muuta lausuttavaa esityksen johdosta?

-

Talvitie Tommi
Ulosottolaitos / valtakunnanvoudin kanslia